

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie

WIELOLETNI ŁOWIECKI PLAN HODOWLANY

REJON HODOWLANY NR 5

2017 – 2027 r.

foto: Jakub Biedowski

WARSZAWA 2017 r.

WIELOLETNI ŁOWIECKI PLAN HODOWLANY

REJON HODOWLANY NR 5

na okres od 1 kwietnia 2017r. do 31 marca 2027r.

Koordynator rejonu:

Nadleśniczy Nadleśnictwa Płońsk

Tomasz Józwiak

CZĘŚĆ OGÓLNA

1. **Data sporządzenia planu:** 31 marca 2017 r.

2. **Sporządzający plan:**

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie

Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Warszawie

mgr inż. Marek Roman
.....
(podpis)

3. **Uzgadniający:**

Polski Związek Łowiecki: Zarząd Okręgowy w Warszawie

Przewodniczący
Zarządu Okręgowego PZŁ
w Warszawie

dr inż. Wojciech Cieplak
.....
(podpis)

Polski Związek Łowiecki: Zarząd Okręgowy w Ciechanowie

PRZEWODNICZĄCY
ZARZĄDU OKRĘGOWEGO PZŁ
w Skierniewicach

Piotr Jedral
Łowczy Okręgowy
.....
(podpis)

Polski Związek Łowiecki: Zarząd Okręgowy w Skierniewicach

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu Okręgowego PZŁ

mgr Marek Szadkowski
.....
(podpis)

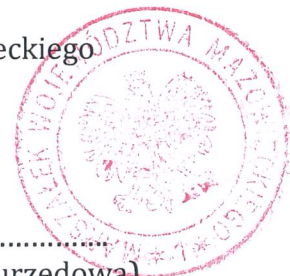
POLSKI ZWIĄZEK ŁOWIECKI
ZARZĄD OKRĘGOWY
ul. Bat. Chłopskich 25A, 06-400 Ciechanów
tel./fax (0 23) 672 22 39

Marszałek Województwa Mazowieckiego

z up. Marszałka Województwa

Tomasz Krusowski
Dyrektor Departamentu
Polityki Ekologicznej, Geologii i Środowiska
.....
(podpis)

(pieczęć urzędowa)

SPIS TREŚCI

1. DANE DOTYCZĄCE REJONU HODOWLANEGO

- 1.1. Mapa rejonu hodowlanego
- 1.2. Opis rejonu
- 1.3. Gatunki zwierząt łownych występujących w rejonie
- 1.4. Opis struktury wiekowej i płciowej zwierzyny grubej
 - 1.4.1. Łoś (*Alces alces*)
 - 1.4.2. Jeleń (*Cervus elaphus*)
 - 1.4.3. Sarna (*Capreolus capreolus*)
 - 1.4.4. Dzik (*Sus scrofa*)
- 1.5. Gatunki występujących drapieżników

2. DANE SZCZEGÓŁOWE

- 2.1. Kategorie obwodów wchodzących w skład rejonu
- 2.2. Zasady gospodarowania zwierzyną
- 2.3. Wytyczne dotyczące gospodarowania, liczebność i zagęszczenie aktualne oraz docelowe występujących gatunków zwierzyny grubej
 - 2.3.1. Łoś (*Alces alces*)
 - 2.3.2. Jeleń (*Cervus elaphus*)
 - 2.3.3. Sarna (*Capreolus capreolus*)
 - 2.3.4. Dzik (*Sus scrofa*)
- 2.4. Wytyczne dotyczące gospodarowania, liczebność i zagęszczenie głównych gatunków zwierzyny drobnej
 - 2.4.1. Zając (*Lepus europaeus*)
 - 2.4.2. Kuropatwa (*Perdix perdix*)
- 2.5. Stan zagospodarowania rejonu hodowlanego
- 2.6. Rodzaje i opis rozmiaru kłusownictwa
- 2.7. Zadania w zakresie zagospodarowania obwodów łowieckich na okres obowiązywania planu

3. LITERATURA

1. DANE DOTYCZĄCE REJONU HODOWLANEGO

1.1. Mapa rejonu hodowlanego

1.2. Opis rejonu hodowlanego

Nadleśnictwo Jabłonna:

Lp.	Województwo	Nadleśnictwo	Numer obwodu	Powierzchnia obwodu [ha]	% pow. leśnej	Kategoria
1	2	3	4	5	6	7
1	mazowieckie	Jabłonna	274	4160	12	polny
2	mazowieckie	Jabłonna	275	3278	32	polny
3	mazowieckie	Jabłonna	277	4837	37	polny
4	mazowieckie	Jabłonna	294	5871	22	polny
5	mazowieckie	Jabłonna	295	4603	15	polny
6	mazowieckie	Jabłonna	296	7008	33	polny
Razem (ilość obwodów, pow., % pow. leśnej w nadleśnictwie)			6	29757	25	x

Nadleśnictwo Płońsk:

1	2	3	4	5	6	7
1	mazowieckie	Płońsk	175	3882	28	polny
2	mazowieckie	Płońsk	176	4224	2	polny
3	mazowieckie	Płońsk	185	5383	35	polny
4	mazowieckie	Płońsk	186	3975	13	polny
5	mazowieckie	Płońsk	200	5340	25	polny
6	mazowieckie	Płońsk	201	6706	44	leśny
7	mazowieckie	Płońsk	202	3375	8	polny
8	mazowieckie	Płońsk	203	5102	5	polny
9	mazowieckie	Płońsk	204	7341	4	polny
10	mazowieckie	Płońsk	216	5405	12	polny
11	mazowieckie	Płońsk	217	6423	10	polny
12	mazowieckie	Płońsk	218	3100	5	polny
13	mazowieckie	Płońsk	219	3275	3	polny
14	mazowieckie	Płońsk	220	5618	2	polny
15	mazowieckie	Płońsk	232	4172	31	polny
16	mazowieckie	Płońsk	233	3027	42	leśny
17	mazowieckie	Płońsk	248	4611	19	polny
18	mazowieckie	Płońsk	249	5790	7	polny
19	mazowieckie	Płońsk	250	5478	5	polny
20	mazowieckie	Płońsk	259	5203	29	polny
21	mazowieckie	Płońsk	260	5323	12	polny
22	mazowieckie	Płońsk	278	3004	12	polny
23	mazowieckie	Płońsk	279	3807	17	polny
24	mazowieckie	Płońsk	280	4672	10	polny
25	mazowieckie	Płońsk	281	4375	35	polny
26	mazowieckie	Płońsk	282	3004	18	polny
27	mazowieckie	Płońsk	317	4931	11	polny
Razem (ilość obwodów, pow.			27	126546	16	x

Nadleśnictwo Pułtusk:

1	2	3	4	5	6	7
1	mazowieckie	Pułtusk	114	4436	6	polny
2	mazowieckie	Pułtusk	145	5955	5	polny
3	mazowieckie	Pułtusk	171	6659	13	polny
4	mazowieckie	Pułtusk	172	3740	7	polny
5	mazowieckie	Pułtusk	184	7716	10	polny
6	mazowieckie	Pułtusk	198	3015	19	polny
7	mazowieckie	Pułtusk	199	3625	28	polny
8	mazowieckie	Pułtusk	214	4785	6	polny
9	mazowieckie	Pułtusk	215	5491	16	polny
10	mazowieckie	Pułtusk	231	4373	2	polny
11	mazowieckie	Pułtusk	246	4295	14	polny
12	mazowieckie	Pułtusk	247	3071	15	polny
Razem (ilość obwodów, pow., % pow. leśnej w nadleśnictwie)			12	57161	12	x

Rejon nr 5:

1	2	3	5	6
1	mazowieckie	Jabłonna	29757	25
2	mazowieckie	Płońsk	126546	16
3	mazowieckie	Pułtusk	57161	12
	Ogółem rejon hodowlany	x	213464	17

1.3. GATUNKI ZWIERZĄT ŁOWNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W REJONIE

Gatunki występujących drapieżników zawiera tabela nr 15

Nadleśnictwo Jabłonna : sarny, dziki, zając szarak.

Pozostałe gatunki zwierząt łownych występujące tylko w niektórych obwodach.

Lp.	Numer obwodu łowieckiego	Pozostałe gatunki zwierzyny
1	2	3
1	274, 275, 296, 294, 295	zające
2	296	kuropatwa
3	274, 277, 296, 294, 295	kaczki

Nadleśnictwo Płońsk : sarny, dziki, zające, piżmaki, bażanty, kuropatwy, dzikie kaczki, grzywacze, łyski, słonki.

Pozostałe gatunki zwierząt łownych występujące tylko w niektórych obwodach.

1	2	3
1	175, 185, 201, 249, 281, 282	jeleń
2	175, 185, 200, 201, 216, 232, 233, 248, 249, 259, 260, 278, 279, 280, 281, 282, 317	łoś
3	232, 218, 219, 249, 204	piżmak
	202, 175, 217, 218, 201, 185, 220, 219, 200, 282, 204, 203, 250, 279	jenot

Nadleśnictwo Pułtusk: sarna, dzik, zające, bażanty, kuropatwy, dzikie kaczki, grzywacze, piżmak.

Pozostałe gatunki zwierząt łownych występujące tylko w niektórych obwodach.

Lp.	Numer obwodu łowieckiego	Pozostałe gatunki zwierzyny
1	2	3
1	171, 198	jeleń
2	171, 172, 184, 198, 199, 214, 215, 231, 246, 247	łoś
3	114, 145, 171, 198, 199, 214, 215, 231, 247	jenot
5	171, 214, 215,	norka amerykańska
6	114, 145, 171, 198, 214, 231, 246, 247	dzikie gęsi

1.4. OPIS STRUKTURY WIEKOWEJ I PŁCIOWEJ ZWIERZINY GRUBEJ

- struktura wiekowa i płciowa zwierzyny grubej
- średnia waga tusz zwierzyny grubej
- średnia waga trofeów zwierzyny
(wg. pozyskania w 3 sezonach 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016).

1.4.1. ŁOŚ**Nadleśnictwo Jabłonna:**

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego					Suma	Średnia
		294	277	275	296	274		
Liczebność (liczba os.)	Byki	8	9	3	7	4	31	6,2
	Kłepy	10	14	5	13	6	48	9,6
Struktura płci		1:2,5	1:1,6	1:1,6	1:1,8	1:1,5		1:1,5

Nadleśnictwo Płońsk:

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego													Suma	Średnia							
		185	175	200	201	232	233	217	219	220	248	249	279	259			280	281	282	317	260	278	216
Liczebność (liczba os.)	Byki	5	3	12	5	7	2	1	0	1	6	5	2	1	1	3	3	1	2	1	1	58	3
	Kłepy	6	4	19	7	9	4	3	1	1	6	2	2	2	1	3	4	1	3	2	3	72	4
Struktura płci		0,8:1	0,7:1	0,7:1	0,7:1	0,8:1	0,5:1	0,3:1		1:1	1:1	2,5:1	1:1	1:2	1:1	0,75:1	1:1	1:1,5	1:2	1:3		1:1,3	

Nadleśnictwo Pułtusk:

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego											Suma	Średnia	
		171	172	198	199	184	214	215	246	247	114	145			231
Liczebność (liczba os.)	Byki	3	0	3	8	2	1	4	6	2	0	0	2	31	3
	Kłepy	3	2	3	10	2	1	4	7	2	0	0	2	37	3
Struktura płci		1:1	-	1:1	1:1,3	1:1	1:1	1:1	1:1,2	1:1	-	-	1:1	1:1,2	1:1

Rejon nr 5:

Wyszczególnienie		Średnia w N-ctwie Jabłonna	Średnia w N-ctwie Płońsk	Średnia w N-ctwie Pułtusk	Średnia
Liczebność (szt)	Byki	6,2	3	3	4
	Kłepy	9,6	4	3	5
Struktura płci		1:1,5	1:1,3	1:1	1:1,3

1.4.2. JELEŃ SZLACHETNY:

Nadleśnictwo Jabłonna: BRAK

Nadleśnictwo Płońsk:

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego				Suma	Średnia
		282	281	201	175		
Liczebność (liczba os.)	Byki	4	2	3	9	18	4,5
	Łanie	5	3	4	4	17	3,4
Struktura płci		0,8 : 1	0,7 : 1	0,8 : 1	2,3 : 1	4,5 : 4	1,1 : 1
Średnia waga tusz (kg)	Byki	137	103	105	121	466	116,5
	Łanie	67,5	55	66,5	70	259	64,7
Masa trofeów [kg]		3,3	2,5	0,88	3,1	6,68	2,226
Struktura wiekowa byków w klasach wieku (%)	I	50	50	67	44	111	27,7
	II	50	50	33	44	177	44,2
	III	-	-	-	12	12	4

Nadleśnictwo Pułtusk:

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego		Suma	Średnia
		198	171		
Liczebność (liczba os.)	Byki	6	4	10	5
	Łanie	1	4	5	3
Struktura płci		1 : 0,2	1 : 1		1 : 0,6
Średnia waga tusz (kg)	Byki	133	142	275	137,5
	Łanie	-	68	68	68
Masa trofeów [kg]		3,12	3,7	6,28	3,41
Struktura wiekowa byków w klasach wieku (%)	I	50	50	100	50
	II	33	25	58	29
	III	17	25	42	21

Rejon nr 5:

Wyszczególnienie		Średnia w N-ctwie Jabłonna	Średnia w N-ctwie Płońsk	Średnia w N-ctwie Pułtusk	Średnia
Liczebność (szt)	Byki	brak	4,5	5	4,75
	Łanie	brak	3,4	3	3,2
Struktura płci		brak	1,1 : 1	1 : 0,6	1,3 : 0,8
Średnia waga tusz (kg)	Byki	brak	116,5	137,5	127
	Łanie	brak	64,7	68	132,7
Masa trofeów (kg)		brak	2,23	3,41	2,82
Struktura wiekowa byków w klasach wieku (%)	I	brak	27,7	50	50
	II	Brak	44,2	29	38
	III	bak	4	21	12

1.4.3. SARNA

Nadleśnictwo Jabłonna:

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego						Suma	Średnia
		295	275	277	274	294	296		
Liczebność (liczba os.)	Kozły	20	60	100	85	60	75	400	66,66
	Kozy	35	80	186	100	78	85	564	94
Struktura płci		1:1,8	1:1,3	1:1,8	1:1,2	1:1,3	1:1,1	-	1:1,4
Średnia waga tusz (kg)	Kozły	16	17	16	16	17	18	100	16,66
	Kozy	15	16	15	16	15	16	93	15,5
Masa trofeów [kg]		0,26	0,33	0,28	0,27	0,27	0,3	1,71	0,285
Struktura wiekowa kozłów w klasach wieku (%)	I	55	65	65	60	60	65	370	61,66
	II	45	35	35	40	40	35	230	38,33

Nadleśnictwo Płońsk:

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego																							Suma	Średnia				
		317	282	281	280	279	250	249	248	220	219	217	233	232	204	203	218	202	201	200	176	186	175	185			259	260	278	216
Liczebność (liczba os.)	Kozły	30	32	60	30	22	30	26	34	28	20	38	27	35	22	16	20	16	40	55	30	25	40	46	40	20	40	847	31	
	Kozy	40	37	50	28	34	35	35	35	24	15	28	31	50	24	25	14	24	50	65	50	33	29	44	50	46	25	46	967	36
Struktura płci		1:1,3	1:1,1	1:0,8	1:0,9	1:0,6	1:1,2	1:1,3	1:1	1:0,8	1:0,7 5	1:0,7	1:1,1	1:1,4	1:1,1	1:1,5	1:0,7	1:1,5	1:1,2	1:1,2	1:1,6	1:1,3	1:1,1	1:1,1	1:1,1	1:1,1	1:1,2	1:1,1	-	1:1,1
Średnia waga tusz (kg)	Kozły	18	18	17,5	17	19	17	18	17	16	15	18	18	15	18	15	17	17	18	18	17	18	16	18	17	18	17	17	464,5	17
	Kozy	16	17	17	10	18	17	18	18	15	15	17	17	14	19	17	15	16	16	17	19	18	15	18	16	17	15	16	442,5	16
Masa trofeów [kg]		0,27	0,33	0,3	0,28	0,34	0,27	0,33	0,26	0,25	0,34	0,32	0,27	0,32	0,32	0,28	0,26	0,27	0,29	0,31	0,29	0,3	0,28	0,31	0,29	0,27	0,28	0,3	7,901	0,293
Struktura wiekowa kozłów w klasach wieku (%)	I	57	60	42	44	28	47	54	48	43	40	37	60	29	27	63	60	44	63	36	33	56	52	40	60	65	55	55	1298	48
	II	43	40	58	56	72	53	46	52	57	60	63	40	71	73	37	40	56	37	64	67	44	48	60	40	35	45	45	1402	52

Nadleśnictwo Pułtusk:

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego												Suma	Średnia
		231	247	246	145	114	215	214	184	199	198	172	171		
Liczebność (liczba os.)	Kozły	39	21	38	39	44	50	33	49	47	30	27	48	465	39
	Kozy	31	29	42	28	34	50	36	49	48	32	32	62	473	39
Struktura płci		1:0,8	1:1,4	1:1,1	1:0,7	1:0,8	1:1	1:1,1	1:1	1:1	1:1,1	1:1,2	1:1,3	1:1	1:1
Średnia waga tuszy (kg)	Kozły	17	18	18	17	17	17	17	19	17	16	17	18	208	17
	Kozy	15	13	16	14	14	18	13	18,5	17	13	17	16,5	185	15
Masa trofeów [kg]		0,269	0,271	0,247	0,308	0,281	0,307	0,266	0,374	0,301	0,262	0,275	0,301	3,462	0,289
Struktura wiekowa kozłów w klasach wieku (%)	I	38	43	47	36	34	60	45	39	60	47	44	46	539	45
	II	62	57	53	64	66	40	55	61	40	53	56	54	661	55

Rejon nr 5:

Wyszczególnienie		Średnia w N-ctwie Jabłonna	Średnia w N-ctwie Płońsk	Średnia w N-ctwie Pułtusk	Średnia
Liczebność (szt.)	Kozły	67	31	39	46
	Kozy	94	36	39	56
Struktura płci		1:1,4	1:1	1:1	1:1,1
Średnia waga tuszy (kg)	Kozły	17	17	17	17
	Kozy	16	16	15	15,6
Masa trofeów		0,285	0,293	0,289	0,289
Struktura wiekowa kozłów w klasach wieku (%)	I	62	48	45	51,7
	II	38	52	55	48,3

1.4.4. DZIK**Nadleśnictwo Jabłonna:**

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego						Suma	Średnia
		295	275	277	274	294	296		
Liczebność (liczba os.)	Razem	58	40	110	54	34	110	406	67,7
Średnia waga tusz (kg)		36	35	33	53	35	43	234	39,2

Nadleśnictwo Płońsk:

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego																							Suma	Średnia				
		260	259	186	175	185	278	216	317	282	281	280	279	250	249	248	220	219	217	233	232	204	203	218			202	201	200	176
Liczebność (liczba os.)	Razem	35	35	10	20	40	34	25	20	25	25	15	24	35	30	20	12	10	20	50	10	8	10	4	45	60	12	12	634	23,5
Średnia waga tusz (kg)		41	30	35	43	37,5	32	45	41	47	47	40	42	38	37	42	35	36	40	43,5	42	35	37	41	41	40	41	44	1073	38,3

Nadleśnictwo Pułtusk:

Wyszczególnienie		Numer obwodu łowieckiego											Suma	Średnia	
		231	247	246	114	145	215	214	184	199	198	172			171
Liczebność (liczba os.)	Razem	5	15	20	16	16	30	4	8	40	13	15	16	198	17
Średnia waga tusz (kg)		30	35	44			41	41	36	47	40	60	42	416	41,1

Rejon nr 5:

Wyszczególnienie		Średnia w N-ctwie Jabłonna	Średnia w N-ctwie Płońsk	Średnia w N-ctwie Pułtusk	Średnia
Liczebność (szt)	Razem	67,66	23,48	17	36,0
Średnia waga tusz (kg)		39,16	38,32	41,1	39,5

1.5. GATUNKI WYSTĘPUJĄCYCH DRAPIEŻNIKÓW

Nadleśnictwo Jabłonna:

Nr obwodu łowieckiego	Nazwy gatunków i szacunkowa liczebność drapieżników									
	lis	jenot	borsuk	kuna		norka amerykańska	tchórz zwyczajny	szop pracz	wilk	ryś
				tumak	kamionka					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
295	50	2	6	8	5	0	0	0	0	0
275	15	5	5	0	0	0	0	0	0	0
277	40	10	12	10	10	35	0	0	0	0
274	30	0	6	7	7	0	9	0	0	0
294	20	5	12	5	5	35	10	0	0	0
296	100	20	45	25	10	15	10	0	0	0
Razem	255	42	86	55	37	85	29	0	0	0

Nadleśnictwo Płońsk:

Nr obwodu łowieckiego	Nazwy gatunków i szacunkowa liczebność drapieżników									
	lis	jenot	borsuk	kuna		norka amerykańska	tchórz zwyczajny	szop pracz	wilk	ryś
				tumak	kamionka					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
260	60	0	2	10	10	20	10	0	0	0
278	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
216	20	0	5	5	5	0	10	0	0	0
185	60	12	12	12	2	12	7	0	0	0
175	15	2	4	7	6	10	27	0	0	0
186	30	0	0	2	1	0	0	0	0	0
176	30	0	10	0	0	0	0	0	0	0
200	26	5	6	4	4	12	6	0	0	0
201	30	6	15	35	15	40	20	0	0	0
202	15	1	2	4	3	14	11	0	0	0
218	43	3	3	10	5	5	15	0	0	0
203	16	2	2	5	7	6	10	0	0	0
204	50	4	4	4	4	0	8	0	0	0
232	35	0	6	0	0	40	25	0	0	0
233	15	0	4	3	4	12	10	0	0	0
217	25	3	5	0	27	35	15	0	0	0
219	24	2	2	6	4	15	8	0	0	0
220	26	2	2	6	6	20	8	0	0	0
248	30	0	8	0	0	15	0	0	0	0
249	40	0	5	5	5	0	5	0	0	0
250	45	8	6	4	2	4	6	0	0	0
279	13	4	0	0	0	0	0	0	0	0
280	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
281	15	5	10	3	3	0	0	0	0	0
282	10	2	5	3	3	0	0	0	0	0
317	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
259	40	0	8	5	0	0	0	0	0	0
Razem	756	61	126	133	116	260	201	0	0	0

Nadleśnictwo Pułtusk:

Nr obwodu łowieckiego	Nazwy gatunków i szacunkowa liczebność drapieżników									
	lis	jenot	borsuk	kuna		norka amerykańska	tchórz zwyczajny	szop pracz	wilk	ryś
				tumak	kamionka					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
171	80	2	3	3	2	10	0	0	0	0
172	20	0	2	0	0	0	0	0	0	0
198	18	4	8	4	3	0	12	0	0	0
199	40	10	10	15	0	0	15	0	0	0
184	20	0	3	5	3	0	10	0	0	0
214	25	4	7	7	7	10	12	0	0	0
215	30	5	6	10	0	10	10	0	0	0
246	47	0	11	4	4	0	0	0	0	0
247	19	5	6	6	6	0	10	0	0	0
231	8	2	2	2	2	0	0	0	0	0
114	50	6	10	5	15	0	10	0	0	0
145	52	8	22	25	25	0	20	0	0	0
Razem	409	46	90	86	67	30	99	0	0	0

Rejon nr 5:

Nadleśnictwo	Nazwy gatunków i szacunkowa liczebność drapieżników									
	lis	jenot	borsuk	kuna		norka amerykańska	tchórz zwyczajny	szop pracz	wilk	ryś
				tumak	kamionka					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Jabłonna	255	42	86	55	37	85	29	0	0	0
Płońsk	756	61	126	133	116	260	201	0	0	0
Pułtusk	409	46	90	86	67	30	99	0	0	0
Razem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2. DANE SZCZEGÓŁOWE

2.1. KATEGORIE OBWODÓW ŁOWIECKICH

Nadleśnictwo Jabłonna:

Kategorie obwodów	Numery obwodów zakwalifikowanych do poszczególnych kategorii	Ilość w szt.
1	2	3
Bardzo dobry		0
Dobry		0
Średni		0
Słaby	277	1
Bardzo słaby	274, 275, 294, 295, 296	5
Ogółem liczba obwodów łowieckich w Nadleśnictwie		6

Nadleśnictwo Płońsk:

1	2	3
Bardzo dobry		0
Dobry		0
Średni		0
Słaby	175, 250, 200, 201, 185, 281, 282, 249	8
Bardzo słaby	202, 233, 232, 186, 176, 218, 203, 204, 217, 219, 220, 248, 278, 279, 280, 317, 260, 216, 259	19
Ogółem liczba obwodów łowieckich w Nadleśnictwie		27

Nadleśnictwo Pułtusk:

1	2	3
Bardzo dobry	-	0
Dobry	-	0
Średni	-	0
Słaby	171, 199, 246, 247	4
Bardzo słaby	114, 145, 172, 184, 198, 214, 215, 231	8
Ogółem liczba obwodów łowieckich w Nadleśnictwie		12

- umowy dzierżawy obwodów łowieckich 114, 145, 172, 184, 198, 214, 215, 171, 199, 246, 247 - do 2017 r.

- umowa dzierżawy obwodu łowieckiego nr 231 do 2027 r.;

- kategorie obwodów zweryfikowane wg, nowej kategoryzacji z wyjątkiem obwodu nr 231 (231 wg. starej kategoryzacji)

2.2. ZASADY GOSPODAROWANIA ZWIERZYNĄ

Przedstawione poniżej zasady sporządzono w oparciu o następujące dokumenty:

1. „Zasady selekcji populacyjnej i osobniczej zwierząt łownych” uchwalone przez PZŁ.
2. Wieloletni Łowiecki Plan Hodowlany rejonu nr 5 obowiązujący w latach 2007-2017.
3. Roczne plany łowieckie obwodów łowieckich wchodzących w skład rejonu nr 5.
4. Opinie i uwagi Zarządu Okręgowego PZŁ w Ciechanowie i Warszawie.
5. Zestawienia na podstawie raportów z SILP dotyczących rozmiaru szkód wyrządzonych w drzewostanach przez zwierzynę płową oraz kosztów ponoszonych na ochronę przed zwierzyną płową według nadleśnictw: Jabłonna, Płońsk i Pułtusk.

Wszystkie gatunki zwierząt łownych występujące w rejonie hodowlanym uznaje się za pożądane. Do wyjątków należą norka amerykańska (*Mustela vison*), szop pracz (*Procyon lotor*) oraz jenot (*Nyctereutes procyonoides*), które są gatunkami obcymi zarówno na tym obszarze, jak i na terenie całego kraju. Dynamiczne poszerzanie areału ich występowania oraz wzrost liczebności powodują, że stają się one zagrożeniem dla rodzimych gatunków (np. norka europejska (*Mustela lutreola*) została wyparta niemal całkowicie przez obcą norcę amerykańską), z tego względu zaleca się ich redukcję do niezbędnego minimum. W ostatnich latach notowany jest także wzrost liczebności drapieżników rodzimych gatunków tj. lisa (*Vulpes vulpes*), borsuka (*Meles meles*), ptaków drapieżnych (szczególnie kruków) oraz wałęsających się psów i kotów.

Tendencje te powodują, że ochrona i zagospodarowanie łowisk mają szczególne znaczenie w gospodarce populacjami zwierzyny. Ponadto w ostatnim czasie, na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego, sąsiadującego z Rejonem Hodowlanym nr 5, stwierdzono występowanie wilka (*Canis lupus* L.). Dotychczas brak jest informacji potwierdzających stałe występowanie tego gatunku w rejonie hodowlanym, a zwykle obserwuje się pojedyncze migrujące osobniki. Prawdopodobnie w niedalekiej przyszłości w obwodach łowieckich będzie rejestrowana stała obecność wilków. W takiej sytuacji, należy brać pod uwagę drapieżnictwo tego gatunku i dostosować do nich np. wielkość przyrostu zrealizowanego. Właściwe prowadzenie gospodarki łowieckiej wymaga rzetelnej oceny liczebności i struktury populacji zwierząt łownych. W tym celu zaleca się stosowanie następujących metod oceny liczebności i struktury populacji zwierzyny:

- a) metody bezpośrednie:
 - liczenia tyralierą
 - pędzenia próbne

- b) całoroczne obserwacje (rejestrowane)
- c) metody pośrednie:
 - liczenie tropów w czasie zalegania pokrywy śniegu
 - tropienia na transektach
- d) inne metody inwentaryzacji zwierzyny, uzgodnione z koordynatorem danego rejonu hodowlanego i Dyrektorem RDLP w Warszawie.

Do ustalenia liczebności i struktury płci oraz wieku populacji zwierzyny płowej należy wykorzystać łącznie wyniki wyżej wymienionych metod. Karty potwierdzające wynik inwentaryzacji zwierzyny (ich kopie), dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego przekazuje do właściwego terytorialnie nadleśnictwa. Zestawienie wyników inwentaryzacji zwierzyny w podziale na poszczególne obwody łowieckie, nadleśnictwo przekazuje do właściwego terytorialnie Koordynatora Rejonu Hodowlanego.

Koordinator Rejonu Hodowlanego, przekazuje informacje o liczebności zwierzyny (zestawionej obwodami, nadleśnictwami i w ramach Rejonu Hodowlanego), do właściwego terytorialnie ZO PZŁ i biura RDLP w Warszawie.

Zagęszczenia zwierzyny należy określać w stosunku do powierzchni obwodu, zredukowanej o wyłączenia wynikające z art. 26 ustawy Prawo łowieckie.

W obwodach, w których nie istnieją samodzielne, trwałe populacje zwierzyny grubej, gospodarowanie tymi populacjami winno się podporządkować kryteriom przyjętym dla rejonu hodowlanego lub grupy obwodów. Oznacza to, że liczbę i strukturę osobników zaplanowanych do odstrzału należy ustalać w porozumieniu z Koordynatorem Rejonu Hodowlanego. Uwaga ta odnosi się w szczególności do populacji jelenia i łosia, niekiedy także dzika.

W przypadku istotnych zmian liczebności zwierzyny lub pojawienia się nowych, zwłaszcza obcych gatunków w obwodach, możliwe jest wprowadzanie odstrzału oraz korygowanie jego poziomu w kolejnych planach rocznych, za zgodą koordynatora rejonu.

Jeżeli występujące w obwodzie łowieckim osobniki określonego gatunku zwierzyny grubej stanowią część populacji mającej swoją ostoję w kilku obwodach, stan docelowy zagęszczenia określony dla obwodu należy traktować umownie.

Przyjęte docelowe ilości zwierzyny płowej, tj. jelenia szlachetnego, łosia i sarny w poszczególnych obwodach łowieckich mogą ulec zmniejszeniu lub zwiększeniu na koniec obowiązywania WŁPH o maksymalnie $\pm 20\%$ przyjętych stanów wyjściowych. Zmiany wynikać będą z udokumentowanego występowania lub nie, istotnych szkód w uprawach

i młodnikach oraz ponoszenia nadmiernych kosztów związanych z ochroną przed zwierzyną płową. Poziom szkód, jak i koszty ochrony przed zwierzyną będą odnoszone do zwierzyny płowej. Za nadmierne szkody w uprawach i młodnikach przyjmuje się szkody powyżej 20%, których sumaryczna wielkość przekracza poziom 10% powierzchni wszystkich upraw i młodników na obszarze poszczególnych obwodów łowieckich w danym roku. Za nadmierne koszty w zakresie ochrony przed zwierzyną uznaje się sytuację w której średnioroczne koszty zabezpieczenia (ochrony) uprawy (1-5 rok życia) przekraczają wartość 10% kosztów jej przygotowania i odnowienia (koszt sadzonek, przygotowanie gleby i sadzenie). Szkody i koszty będą analizowane po 2, 4, 6, 8 sezonie łowieckim obowiązywania planu WŁPH.

Zaleca się w prowadzonej gospodarce łowieckiej w rejonie hodowlanym kontynuowanie dobrych praktyk hodowlanych mających na celu ograniczanie szkód od zwierzyny płowej w drzewostanach poprzez m.in. wprowadzanie większej ilości gatunków biocenotycznych na nowo zakładanych uprawach, dostosowanie terminów cięć pielęgnacyjnych czy wykładanie drzew zgryzowych.

Poziom szkód i wysokość kosztów w przypadku łosia będzie uwzględniany po zniesieniu moratorium. Jeśli któryś z dwóch w/w wskaźników zostanie przekroczony lub nie przekroczony wtedy nastąpią zmiany w stanach docelowych zwierzyny płowej w obwodach. Decyzję o tym podejmuje nadleśniczy odpowiadający za stan lasu a zmiany te wprowadzone będą przy tworzeniu najbliższego Roczego Planu Łowieckiego. O fakcie tym informuje pisemnie Koordynatora Rejonu Hodowlanego, który z kolei po zakończeniu sezonu łowieckiego informuje Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie.

Wszelkie zmiany w zakresie przyjętych docelowych liczebności zwierzyny w WŁPH, dokonuje Dyrektor RDLP w Warszawie (odpowiedzialny za sporządzenie WŁPH), w porozumieniu z ZO PZŁ, na wniosek nadleśniczego po uzyskaniu akceptacji koordynatora Rejonu Hodowlanego.

Po pięciu latach obowiązywania Wieloletniego Łowieckiego Planu Hodowlanego na lata 2017-2027, zaleca się przeprowadzenie inwentaryzacji zwierzyny na terenie wszystkich nadleśnictw rejonu hodowlanego, celem sprawdzenia stopnia zaangażowania w realizacji założeń zawartych w WŁPH.

W przypadku zmiany „Zasad selekcji populacyjnej i osobniczej zwierząt łownych” gospodarowanie populacjami zwierzyny będzie się odbywać na podstawie zmienionych zasad.

Zabrania się wsiedlania odłowionych w granicach miast dzików na tereny obwodów łowieckich RDLP w Warszawie. Dzikie z odłowów nie podlegają badaniom na obecność pasożytów i chorób, a wsiedlenie ich do łowiska może spowodować zaistnienie zagrożenia epizootycznego dziko występujących zwierząt w lesie.

2.3. WYTYCZNE DOTYCZĄCE GOSPODAROWANIA, LICZEBNOŚĆ I ZAGĘSZCZENIE AKTUALNE ORAZ DOCELOWE WYSTĘPUJĄCYCH GATUNKÓW ZWIERZYNY GRUBEJ

2.3.1. ŁOŚ (*ALCES ALCES*)

Podsumowanie oceny liczebności z roku 2016, wykonanej pędzeniami próbnymi w sześciu RDLP na wschód od Wisły, dało wynik 28 065 osobników. W okresie trwania moratorium populacja uległa znacznemu postarzeniu, czego efektem jest między innymi większa liczba obserwowanych byków z formą poroża typu półopatacz i łopatacz.

Liczebność populacji łosia w kraju osiąga najwyższe stany w historii gatunku, a jej lokalne zagęszczenia są znacząco wyższe od zagęszczeń jeleni na tych obszarach. W 2015 roku Ministerstwo Środowiska przygotowało projekt rozporządzenia w sprawie przywrócenia sezonu polowań na łosie. Pomimo uzyskania pozytywnych opinii PROP, PZŁ i LP nie weszło ono w życie, na skutek protestów aktywistów będących przeciwnikami polowania na ten gatunek. Jednakże przywrócenie zarządzania populacją poprzez łowieckie gospodarowanie jest jedynym racjonalnym sposobem ograniczenia negatywnego wpływu łosia na środowisko jego bytowania. W ostatnich latach obserwuje się w rejonie wzrost liczebności tego gatunku. W wielu obwodach łoś pojawia się jako gatunek przechodni, występujący czasowo i czyniący szkody w drzewostanach.

W miejscach niewłaściwych (nieodpowiadających ekologii i behawiorowi łosia), jego populacja powinna być zredukowana. Jako górną granicę zagęszczenia dla środowisk ubogich należy przyjąć 2 łosie na 1000 ha powierzchni leśnej, a dla środowisk zasobnych w żer – 5 łosi na 1000 ha. W przypadku zniesienia moratorium na odstrzał łosia, o wielkości gospodarowania populacją tego gatunku będzie decydował nadleśniczy w porozumieniu z koordynatorem rejonu hodowlanego.

Na podstawie szacowania liczebności różnymi metodami z ostatnich trzech sezonów łowieckich, uzyskano zbliżone do siebie wyniki. Obecnie we wszystkich obwodach Nadleśnictwa Płońsk, w których zaobserwowano ten gatunek, osiągnął on zagęszczenie

wynoszące co najmniej 5 szt/1000 ha powierzchni leśnej. Ponadto w obwodach nr 200, 232, 248, 249, 278, 281, 282, 317 nadmierna liczba tych zwierząt znacząco wpływa na stan upraw i młodników leśnych, a zagęszczenie przekracza przeciętną dla Nadleśnictwa Płońsk.

W przypadku zniesienia moratorium na odstrzał tego gatunku, wskazane byłoby w pierwszej kolejności ograniczenie liczby łosi w/w obwodach. Decyzja o redukcji liczebności łosia musi być poprzedzona aktualnymi i dokładnymi badaniami ich liczby na terenie danego obwodu.

W lokalnych populacjach za zagęszczenie pozwalające na prowadzenie właściwej gospodarki łosiem przyjmuje się zagęszczenie wynoszące ok. 5 os./1000 ha powierzchni leśnej i bagiennej. Struktura płci populacji winna wynosić: 1:1 do 1:1,5 na korzyść kłep. Przyrost zrealizowany nie powinien być ustalany na poziomie powyżej 20% wiosennego stanu populacji, tj. powinien kształtować się na poziomie średniego przyrostu zrealizowanego w rejonie hodowlanym i może być korygowany każdego roku. Z uwagi na częste prowadzenie dwóch łoszaków przez kłepy w ostatnich latach, istnieje możliwość ustalania przyrostu zrealizowanego na poziomie do 30% wiosennego stanu populacji.

Struktura pozyskania

W grupach płciowo - wiekowych winna wynosić:

- byki - około 40 %
- kłepy - około 40 %
- łoszaki - do 20 %

Przy strukturze płci populacji na poziomie 1:1,5 należy bezwzględnie zachować równowagę ilościową byków i kłep w odstrzale. Odstrzał byków łownych nie powinien przekraczać 5% puli odstrzałowej byków w skali rejonu hodowlanego oraz może być przyznawany jedynie w obwodach, gdzie łosie występują stale. Jako byki łowne powinny być odstrzeliwane osobniki stare, w szczytowej fazie rozwoju poroża. W przypadku tego gatunku jest to jedyne wiarygodne kryterium selekcji, ponieważ dokładne określenie wieku po sylwetce i cechach morfologicznych, jest niemożliwe. Pozyskanie kłep i łoszaków należy prowadzić w pierwszej kolejności poprzez odstrzał sztuk chorych i cherlawych, o masie tuszy mniejszej niż przeciętna oraz kłep starych i prowadzących słabe potomstwo. Kłepy prowadzące bliźnięta oraz łoszaki – bliźnięta powinny być oszczędzane.

Nadleśnictwo : Jabłonna

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 1000 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Leśnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
274	10	8	2	2	16	12
275	8	7	2	2	6	6
277	23	10	5	2	12	5
294	18	12	3	2	9	6
295	0	9	0	2	0	8
296	20	14	3	2	17	12
Średnia dot. 4-7	Σ 79	Σ 60	2,5	2	10	8,2

Nadleśnictwo Płońsk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 1000 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Leśnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
175	7	5	1,8	1	6,5	5
185	15	9	2,8	2	7,9	5
200	36	7	6,7	1	26,5	5
201	17	15	2,5	2	5,7	5
216	4	3	0,7	1	6,1	5
232	20	6	4,8	1	15,9	5
233	6	7	2,0	2	4,6	5
248	17	4	3,7	1	19,8	5
249	8	2	1,4	0	20,7	5
259	12	8	1,9	2	8,0	5
260	5	3	0,9	1	7,8	5
278	7	2	2,3	1	20,1	5
279	6	3	1,6	1	9,5	5
280	3	2	0,6	0	6,7	5
281	16	8	3,6	2	10,5	5
282	8	3	2,7	1	14,5	5
317	6	3	1,2	1	11,5	5
Średnia dot. 4-7	Σ 193	Σ 90	2,4	1,2	11,9	5

Nadleśnictwo Pułusk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 1000 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Leśnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
171	8	0	1	0	9	0
172	4	2	1	1	11	6
184	5	0	1	0	7	0
198	9	0	3	0	23	0
199	18	2	5	1	19	2
214	3	0	1	0	8	0
215	8	2	1	0	10	3
231	5	0	1	0	9	0
246	13	3	3	1	24	6
247	6	0	2	0	12	0
Średnia dot. 4-7	Σ 79	Σ 9	2	0,3	13	2

Rejon nr 5:

Nadleśnictwo	2 (suma)	2 (suma)	4	5	6	7
Jabłonna	79	60	2,5	2	10	8,2
Płońsk	193	90	2,4	1,2	11,9	5
Pułusk	79	9	2	0,3	13	2
Średnia dot. 4-7	Σ 351	Σ 159	2,3	1,2	11,6	5

2.3.2. JELEŃ SZLACHETNY (*CERVUS ELAPHUS*)

Poziom liczebności populacji jelenia szlachetnego na terenie rejonu hodowlanego powinien być dostosowany do występowania właściwych biotopów dla tego gatunku, wielkości kompleksów leśnych (min. 500 ha) oraz stwierdzonego rozmiaru szkód w drzewostanach i wielkości nakładów na ochronę przed tymi szkodami. W obwodach, gdzie nie występują duże kompleksy leśne, gdzie jelenie występuje okresowo, wyrządzając szkody zarówno w lesie, jak i na polach nie powinien być planowany docelowo. Hodowla i gospodarowanie populacją na takim obszarze jest niemożliwa, dlatego dopuszcza się pozyskanie w celu całkowitej redukcji, z uwzględnieniem przyjętych zasad selekcji dla byków. Decyzję w tym zakresie podejmuje nadleśniczy, na terenie którego nadleśnictwa leży dany obwód łowiecki. Fakt ten nadleśniczy uzgadnia z koordynatorem rejonu hodowlanego.

Na terenie Nadleśnictwa Płońsk można wyodrębnić dwa oddzielone od siebie obszary występowania tego gatunku. Zarówno na północy jak i na południu Nadleśnictwa Płońsk są to kompleksy leśne w przedziale wielkości 800-1500 ha, rozmieszczone w różnych obwodach łowieckich typu polnego. Z uwagi na ten fakt dopuszcza się w tych obwodach łowieckich dążenie do zagęszczeń docelowych na poziomie poniżej powszechnie przyjętego, optymalnego zagęszczenia dla jelenia, tj. poniżej 10 osobników na 1000 ha pow. leśnej. Aktualny rozmiar szkód w drzewostanach oraz wielkość nakładów na ochronę przed tymi szkodami są na tyle znośne, że utrzymanie na obecnym poziomie liczebność populacji jelenia szlachetnego na terenie Nadleśnictwa Płońsk jest dopuszczalne. Maksymalne zagęszczenia dla obwodu nie powinny jednak przekroczyć wartości 12 osobników/1000 ha pow. leśnej. Ze względu na sztuczny podział kompleksów leśnych na obwoły, niezbędna jest współpraca i synchronizacja wszystkich zainteresowanych kół łowieckich w zakresie szacowania liczebności i planowania pozyskania jelenia.

Utrzymanie założonych stanów liczebności jelenia w rejonie Nadleśnictwa Płońsk powinno mieć pierwszeństwo nad kierunkowymi zasadami w zakresie podniesienia jakości trofealnej byków. Docelowym kierunkiem gospodarowania populacją tego gatunku w trakcie trwania planu, jest doprowadzenie do struktury płciowej i postarzenie populacji. Pożądana struktura płci powinna kształtować się w przedziale od 1:1 do 1:1,5 na korzyść łań. Przyrost zrealizowany w zależności od struktury płci, presji drapieżników, kłusownictwa i innych czynników wpływających na ubytki nie powinien przekraczać 10 %

stanu wiosennego populacji. Okresowo może wynosić nawet poniżej 10%, w wyjątkowych przypadkach jakimi są np. straty wywołane przez wilki, nadmierne szkody, itp.

Dla Nadleśnictwa Pułtusk struktura płci powinna kształtować się w przedziale od 1;1,0 do 1:1,5 na korzyść łań, a przyrost zrealizowany w zależności od struktury płci i czynników wpływających na ubytki (np. drapieżnictwo, kłusownictwo) może kształtować się w przedziale 10 % - 30 % stanu wiosennego populacji.

Za optymalne zagęszczenie, pozwalające na prowadzenie właściwej gospodarki tym gatunkiem w skali kraju uważa się zagęszczenie wynoszące ok. 15 - 30 osobników na 1000 ha powierzchni leśnej obwodu. Przyjęte zagęszczenie w poszczególnych obwodach uzależnione jest od kategorii obwodu oraz innych czynników decydujących o jakości bytowania jelenia. Przyjęte docelowe ilości jelenia w obwodach mogą odbiegać od przyjętych zasad ogólnokrajowych. Poziom ten może ulec zmniejszeniu lub zwiększeniu na koniec obowiązywania WŁPH o max $\pm 20\%$ przyjętych stanów wyjściowych. Zmiany wynikać będą z udokumentowanego występowania lub braku istotnych szkód w drzewostanach oraz ponoszenia nadmiernych kosztów związanych z ochroną przed zwierzyną.

Plan odstrzału musi wynikać z rzeczywistego stanu populacji i nie może być prostym przełożeniem wskaźników modelowych. W populacjach o zachwianej strukturze wiekowej, w grupie jeleni – byków i przewadze osobników w I klasie należy prowadzić ochronę byków prawidłowo rozwijających się w II klasie wieku oraz ograniczenie nadmiernego odstrzału w klasie I. Odstrzał w I klasie wieku nie może w żadnym przypadku przekraczać 40% stanu jeleni – byków przeznaczonych do odstrzału w danym sezonie, a tym samym niedopuszczalnym jest, aby jelenie – byki były zamiennie realizowane w innych niż zaplanowane klasach wiekowych. W przypadku zachwiania struktury wiekowej byków – brak pozyskania byków w III klasie wieku, odstrzał byków nie powinien przekraczać 20% pozyskania wszystkich jeleni.

Struktura pozyskania jelenia szlachetnego winna wynosić:

a) w grupach płciowo - wiekowych:

- byki 30 - 40%
- łanie 40 - 50%
- cielęta do 30%

b) w klasach wieku byków:

- I klasa wieku (1 – 4 poroże - 2 – 5 rok życia) 20 - 40%
- II klasa wieku (5 – 9 poroże - 6 – 10 rok życia) 30 - 50%

- III klasa wieku (10 poroże i powyżej - 11 rok życia i starsze) do 30%

Za byka łownego uznaje się byka w III klasie wieku (od 11 roku życia włącznie i starszego) o prawidłowo ukształtowanym porożu (obustronnie koronnego), nie wykazującego cech selekcyjności.

W obwodach, gdzie nie występują duże kompleksy leśne, gdzie jeleni występuje okresowo, wyrządzając szkody zarówno w lesie, jak i na polach nie powinien być planowany docelowo. Hodowla i gospodarowanie populacją na takim obszarze jest niemożliwa, dlatego dopuszcza się pozyskanie w celu całkowitej redukcji, z uwzględnieniem przyjętych zasad selekcji dla byków. Decyzję w tym zakresie podejmuje nadleśniczy, na terenie którego nadleśnictwa leży dany obwód łowiecki. Fakt ten nadleśniczy uzgadnia z koordynatorem rejonu hodowlanego.

Z uwagi na nierównomierne rozmieszczenie jeleni w rejonie hodowlanym, częste migracje jeleni na znaczne odległości z obwodu do obwodu inwentaryzacje jeleni wykonywane na potrzeby sporządzania rocznych planów łowieckich nie są wystarczającymi wyznacznikami pozwalającymi na w miarę optymalne gospodarowanie całą populacją jeleni w rejonie hodowlanym. Dlatego też o ostatecznej wielkości rocznego pozyskania jeleni w poszczególnych obwodach łowieckich powinien decydować nadleśniczy w porozumieniu z koordynatorem rejonu hodowlanego. Dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich powinni corocznie uzgadniać planowaną do odstrzału ilość jeleni z koordynatorem rejonu hodowlanego przed sporządzeniem rocznych planów łowieckich.

Nadleśnictwo Płońsk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 1000 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Leśnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
175	14	10	3,6	2,8	13	10
185	11	11	2	3	5,8	6
201	18	18	2,7	3	6,1	7
249	2	2	0,3	0	5,2	5
281	8	8	1,8	2	5,3	6
282	8	8	2,7	3	14,5	10
Średnia dot. 4-7	Σ61	Σ57	2,2	2,3	8,3	7,3

Nadleśnictwo Pułtusk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 1000 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Leśnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
171	10	2	2	0	11	2
198	8	2	3	1	20	5
Średnia dot. 4-7	Σ18	Σ4	2,5	0,5	15,5	3,5

Rejon nr 5:

1	2 (suma)	3 (suma)	4	5	6	7
N-ctwo Płońsk	61	57	2,2	2,3	8,3	7,3
N-ctwo Pułtusk	18	4	2,5	0,5	15,5	3,5
Średnia dot. 4-7	Σ79	Σ61	2,4	1,3	11,9	5,4

2.3.3 SARNA (*CAPREOLUS CAPREOLUS*)

Optymalne zagęszczenie powinno wynosić ok. 3 osob./100 ha powierzchni obwodów. Zważywszy na fakt, że aktualnie wyliczone zagęszczenia nie uwzględniają powierzchni obwodów wyłączonych z użytkowania, realne zagęszczenie sarny oraz innych gatunków wykorzystujących biotopy nieleśne, jest nieco większe. Świadczyć o tym może również zwiększona liczba upraw leśnych uszkodzanych przez te zwierzęta. Generalnie można przyjąć, że liczebność sarny dla obszaru całego Nadleśnictwa Płońsk osiągnęła stan optymalny, pozwalający na funkcjonowanie tego gatunku z jednoczesnym zachowaniem szkód na poziomie gospodarczo znośnym.

W niektórych obwodach łowieckich można dopuścić do dalszego wzrostu liczebności, jednakże w większości obwodów (szczególnie tych zawierających większe obszary lasów), należy utrzymać aktualną liczbę osobników.

Optymalna struktura płci powinna wynosić 1:1,5 na korzyść kóz. Przyrost zrealizowany nie powinien być większy od 10 % stanu wiosennego populacji. W zależności od tego czy w obwodzie występują liczne drapieżniki, np. nadmierna ilość lisów, gęsta sieć dróg lub wzmożone kłusownictwo, do projektowania pozyskania należy brać pod uwagę śmiertelność pozałowiecką. Oszacowanie tego zjawiska pozwoli na racjonalne gospodarowanie populacją tego gatunku.

Na terenie Nadleśnictwa Pułtusk optymalna struktura płci powinna kształtować się w przedziale 1:1,5 na korzyść kóz, a przyrost zrealizowany powinien wynosić od 10 % do 30% stanu wiosennego populacji. Wielkość pozyskania w zależności od zagęszczenia docelowego może wynosić od 50% do 100% przyrostu zrealizowanego.

W obwodach łowieckich Nadleśnictwa Jabłonna występowanie sarny osiągnęło zagęszczenie, przy którym w ramach bieżącej gospodarki leśnej konieczne jest stosowanie zabezpieczania upraw w tym kosztownych grodzień, oraz nie zawsze skutecznych repelentów czy osłonek. Szczególnie dotyczy to obwodów nr: 277, 275, 294. Wzrost presji sarny na uprawy w ostatnich latach dał się wyraźnie zauważyć również w obwodzie 296. Co symptomatyczne, obwody wchodzące w skład rejonu hodowlanego nr 5 mają w swym areale również , uprawiane jeszcze rolniczo , grunty orne i uprawy, które w części mogą stanowić bazę żerową saren – oziminy, zboża jare ale też uprawy roślin zielarskich czy nasiennych (koniczyna, saradela). Pomimo tego nasilenie szkód w uprawach leśnych narasta. Z uwagi na dyskusyjną skuteczność metod inwentaryzacji sarny, przyjmowanie jedynie

kryterium „wg. całorocznych obserwacji” nie powinno stanowić jedyne go sposobu oceny liczebności na rocznych inwentaryzacjach zwierzyny.

Wielkość pozyskania należy ustalać w zależności od planowanego zagęszczenia docelowego. Może ono wynosić od 50% do 100% przyrostu zrealizowanego.

Struktura pozyskania:

a) w grupach płciowo - wiekowych:

rogacze - 40 - 50%

kozy - 40 - 50%

koźłeta - do 20% - ze wskazaniem koźłat płci żeńskiej

b) w klasach wiekowych sarn rogaczy:

I klasa (1-2 poroże - 2-3 rok życia) - do 50%

II klasa (3 poroże i dalsze - 4 rok życia i starsze) - dopełnia do 100%

Za rogacza łownego uznaje się regularnego szóstaka (lub powyżej tej formy), w wieku od szóstego roku życia włącznie, wzwyż, nie wykazującego oznak selekcyjności.

Nadleśnictwo Jabłonna:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 100 ha powierzchni	
	Aktualna*	Docelowa*	Ogólnej	
			Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5
274*	185	125	4,5	3,0
275*	140	98	4,3	3,0
277	286	145	5,9	3,0
294**	138	70	2,4	1,2
295*	68	106	1,5	2,3
296**	160	160	2,3	2,3
Średnia dot. 4-5	Σ977	Σ704	3,5	2,5

* - obwody z dużą antropopresją i zagrożeniem ze strony wałęsających się psów.

** - znaczne szkody od sarny w uprawach leśnych – zmniejszenie stanów docelowych, upadki zwierzyny droga nr 62.

Nadleśnictwo Płońsk:

1	2	3	4	5
175	110	120	2,8	3,0
176	100	100	2,4	2,4
185	200	200	3,7	3,7
186	80	80	2,0	2,0
200	190	190	3,6	3,5
201	295	270	4,4	4,0
202	43	80	1,3	1,2
203	51	60	1,0	1,1
204	61	81	0,8	1,1
216	86	90	1,6	1,6
217	81	90	1,3	1,3
218	40	50	1,3	1,3
219	50	50	1,5	1,5
220	75	80	1,3	1,3
232	90	90	2,2	2,1
233	60	60	2,0	2,0
248	90	90	2,0	2,0
249	105	105	1,8	1,8
250	96	96	1,8	1,8
259	140	140	2,7	2,7
260	70	90	1,3	1,3
278	70	70	2,3	2,3
279	66	70	1,7	1,7
280	80	80	1,7	1,7
281	150	150	3,4	3,4
282	91	91	3,0	3,0
317	85	90	1,7	1,7
Średnia dot. 4-5	Σ2655	Σ2763	2,1	2,1

Nadleśnictwo Pułtusk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 100 ha powierzchni	
	Aktualna*	Docelowa*	Ogólnej	
			Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5
114	93	96	2	2
145	84	87	1	1
171	144	125	2	2
172	70	80	2	2
184	126	130	2	2
198	78	80	3	3
199	95	95	3	3
214	85	85	2	2
215	100	100	2	2
231	80	80	2	2
246	80	80	2	2
247	63	65	2	2
Średnia dot. 4-5	Σ1098	Σ1103	2	2

Rejon nr 5:

Nadleśnictwo	2 (suma)	3 (suma)	4	5
Jabłonna	977	704	3,8	3,0
Płońsk	2655	2763	2,1	2,1
Pułtusk	1098	1103	2,0	2,0
Średnia dot. 4-5	Σ4730	Σ4570	2,6	2,4

2.3.4 DZIK (*SUS SCROFA*)

Wyznaczenie optymalnego zagęszczenia w rejonie jest niecelowe. Stan liczebności populacji dzika w obwodzie należy utrzymywać na takim poziomie, aby nie powodować nadmiernego wzrostu szkód w uprawach i plonach rolnych, a także uwzględniać zalecenia służb weterynaryjnych w zakresie zwalczania choroby ASF w tym dotyczące dopuszczalnego zagęszczenia (aktualnie poniżej 5 osobników na 1000ha obwodu).

Należy dążyć do uzyskania struktury płci u dzików dorosłych w proporcji, co najmniej 1:1, lub z niewielką przewagą osobników męskich.

Przyrost zrealizowany w rejonie wynosi ok 100 - 150% (do 400%) stanu wiosennego populacji. Na takim samym poziomie powinno planować się wysokość rocznego pozyskania. Podczas odstrzału należy dążyć do pozyskania przede wszystkim osobników żeńskich z wyjątkiem loch (tj. samic w 3. roku życia i starszych).

Struktura pozyskania według grup wiekowych:

- a) dziki młode do ukończenia 2 roku życia – do 90%,
- b) dziki starsze niż 2 lata – do 30%.

Zaleca się oszczędzanie mocnych przelatków, które np. w roku nasiennym dębów mogą późną jesienią osiągnąć masę tuszy 60 – 70 kg. Konieczne jest wprowadzenie zasady oszczędzania wycinków – samców w 3 – 4 roku życia, które nie mogą jeszcze prezentować prawie żadnych wartości trofealnych.

W trudnych warunkach środowiska i presji wilka dopuszcza się inną strukturę odstrzału wynikającą z rzeczywistej struktury wiekowej dzików.

Istotne jest także prowadzenie współpracy z Lasami Miejskimi Warszawa oraz innymi jednostkami sąsiadującymi z dużymi miastami, które mają wpływ na kształtowanie się rozmiaru populacji zwierzyny (m.in. Kampinoski PN, RDOŚ w Warszawie, ZO PZŁ w Warszawie, Ciechanowie, Skierniewicach).

Nadleśnictwo Jabłonna:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 1000 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Leśnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
274	54	21	13	5	85	33
275	40	16	12	5	32	13
277	110	24	23	5	59	13
294	34	29	6	5	17	14
295	29	23	6	5	29	21
296	110	35	16	5	92	29
Średnia dot. 4-7	Σ377	Σ148	12,7	5	52,3	20,5

Nadleśnictwo Płońsk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 1000 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Leśnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
175	20	20	5,2	5	18,6	18
176	20	13	4,7	3	242,7	157,7
185	50	27	9,3	5	26,5	14,28
186	10	10	2,5	2,5	19,3	19,3
200	40	27	7,5	5	29,5	19,9
201	45	33	6,7	5	15,1	11,1
202	2	5	0,6	1	7,9	19,7
203	7	7	1,4	1,4	26,9	26,9
204	6	6	0,8	1	19,3	19,3
216	8	8	1,5	1,5	12,2	12,2
217	12	12	1,9	1,9	19,6	19,6
218	6	6	1,9	1,9	37,1	37,1
219	10	10	3,1	3,1	66	66
220	15	15	2,7	2,7	128,8	128,8
232	35	21	8,4	5	27,8	16,7
233	12	12	4	4	9,2	9,2
248	25	23	5,4	5	29,1	29
249	30	30	5,2	5	77,8	77,8
250	14	14	2,6	2,6	52,2	52,2
259	30	26	5,8	5	20	17,3
260	40	26	7,5	5	62,6	40,7
278	12	12	4	4	34,4	34,4
279	13	13	3,4	3,4	20,5	20,5
280	25	23	5,4	5	55,8	55
281	35	22	8	5	23	14,5
282	20	15	6,7	5	36,3	27,2
317	26	26	5,3	5	50	50
Średnia dot. 4-7	Σ568	Σ462	4,5	4	43	38

Nadleśnictwo Pułtusk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 1000 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Leśnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
114	16	16	4	4	61	61
145	16	16	3	3	60	60
171	16	18	2	3	18	20
172	15	16	4	4	43	46
184	8	8	1	1	11	11
198	13	15	4	5	33	38
199	40	15	11	4	43	16
214	4	10	1	2	11	28
215	30	10	5	2	38	13
231	5	5	1	1	9	9
246	20	10	5	2	38	19
247	15	15	5	5	29	29
Średnia dot. 4-7	Σ198	Σ154	4	3	33	29

Rejon nr 5:

1	2 (suma)	3 (suma)	4	5	6	7
N-ctwo Jabłonna	377	148	12,7	5	52,3	20,5
N-ctwo Płońsk	568	462	4,5	4	43	38
N-ctwo Pułtusk	198	154	4	3	33	29
Średnia dot. 4-7	Σ1143	Σ764	7	4	42,8	29,2

2.4. WYTYCZNE DOTYCZĄCE GOSPODAROWANIA, LICZEBNOŚĆ I ZAGĘSZCZENIE ZAJĄCA I KUROPATWY

Z uwagi na fakt, że wpływ czynników biotycznych i abiotycznych na stan zwierzyny drobnej w perspektywie dziesięciu lat jest trudny do przewidzenia trudno jest ustalić stan docelowy w 2027 roku. W związku z tym założenia dotyczące stanów docelowych należy traktować jako szacunek, który w trakcie obowiązywania planu może ulec zmianie.

Za „Poradnikiem zagospodarowania łowisk polnych i gospodarowania podstawowymi gatunkami zwierzyny drobnej” zatwierdzonym do stosowania przez PZŁ przyjęto następujące zasady:

1. *Wielkość pozyskania uzależniona jest od aktualnej sytuacji populacji zająca w danym łowisku. Jego liczebność w poszczególnych obwodach łowieckich uznaje się za dobrą, gdy średnie zagęszczenie populacji przekracza 20 os./100 ha, za średnie, gdy wynosi 10-20 os./100 ha, słabe - 5-10 os./100 ha i bardzo słabe poniżej 5 os./100 ha. Przyjmuje się, że w łowiskach z dobrymi stanami pozyskanie może wynosić 15-20% stanów jesiennych, w średnich 10-15%, a w słabych 5-10%. W pozostały obwodach należy główną uwagę zwrócić na ochronę bytujących tam zajęcy.*
2. *Za zgodą koordynatora rejonu można dopuścić możliwość pozyskania zajęcy (jeden raz w sezonie) na polowaniach leśnych w obwodach gdzie ich stan wynosi poniżej 5 os/100 ha*
3. *Maksymalny bezpieczny poziom corocznej eksploatacji silnych i stabilnych populacji kuropatw wynosi przeciętnie 30% stanów występujących na początku sezonu polowań. Liczba ta obejmuje wszystkie osobniki usuwane z populacji podczas polowań, a więc także nieodnalezione postrzałki. W przypadku niewielkich zagęszczeń (około 20 i mniej osobników na 100 ha), maksymalny bezpieczny poziom pozyskania zmniejsza się do 20%. Przy zagęszczeniu w końcu lata rzędu 10 osobników na 100 ha należy ograniczyć pozyskanie do najwyżej około 5%, natomiast zaniechać polowań przy stanach poniżej 10 osobników na 100 ha we wrześniu, czyli przy zagęszczeniu wiosennym mniejszym niż 5 osobników na 100 ha.*

Zgodnie z Uchwałą NRŁ inwentaryzacja zwierzyny drobnej winna odbywać się wg. poniższych zasad:

Inwentaryzacja zajęcy.

W obwodach, w których planuje się pozyskanie, wprowadza się obowiązek przeprowadzania corocznie dwukrotnej: wiosennej i jesiennej inwentaryzacji zajęcy metodą taksacji pasowej.

Taksacja wiosenna powinna być wykonywana w terminie do 10 marca; taksacja jesienna powinna być wykonywana najpóźniej na 2 dni przed planowanym pierwszym polowaniem na zajęce.

Inwentaryzacja kuropatw.

W obwodach, w których planuje się pozyskanie, wprowadza się obowiązek przeprowadzania corocznie dwukrotnej wiosennej i letniej inwentaryzacji kuropatw.

Inwentaryzacja wiosenna powinna być wykonywana do 10 marca; inwentaryzacja letnia powinna być wykonywana najpóźniej na 2 dni przed planowanym pierwszym polowaniem na kuropatwy.

Inwentaryzację kuropatw należy przeprowadzić wg metody (metod) opisanych w cytowanym „Poradniku zagospodarowania ...”.

O terminie planowanej inwentaryzacji dzierżawcy obwodów zawiadamiają nadleśniczego nadleśnictwa zatwierdzającego roczny plan łowiecki.

2.4.1. ZAJĄC (*LEPUS EUROPAEUS*)

Nadleśnictwo Jabłonna:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 100 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Polnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
274	210	208	5,0	5,0	0,4	17,6
275	15	164	0,5	5,0	0,3	10,2
277	194	261	4,0	5,0	2,4	14,9
294	130	293	2,2	5,0	1,4	19,1
295*	210	230	4,6	5,0	3,5	17,5
296**	1200	350	17,1	5,0	14,2	29,0
Średnia dot. 4-7	Σ1959	Σ1506	5,6	5,0	3,7	18,1

*drapieźnictwo ze strony ptaków krukowatych

**coroczne wsiedlenia

Nadleśnictwo Płońsk:

1	2	3	4	5	6	7
175	105	272	2,7	7,0	4	10
176	450	507	10,6	12,0	11	12
185	400	538	7,4	10,0	11	15
186	300	398	7,5	10,0	9	12
200	60	267	1,1	5,0	2	7
201	250	335	3,7	5,0	7	9
202	150	169	4,4	5,0	5	5
203	291	357	5,7	7,0	6	7
204	380	514	5,2	7,0	5	7
216	350	378	6,5	7,0	7	8
217	400	450	6,2	7,0	7	8
218	270	310	8,7	10,0	9	11
219	230	229	7,0	7,0	7	7
220	250	281	4,4	5,0	5	5
232	45	209	1,0	5,0	2	7
233	40	151	1,3	5,0	2	9
248	220	231	4,8	5,0	6	6
249	485	579	8,3	10,0	9	11
250	400	548	7,3	10,0	8	11
259	246	260	4,7	5,0	7	7
260	380	532	7,1	10,0	8	11
278	260	300	8,7	10,0	10	11
279	295	381	7,7	10,0	9	12
280	450	467	9,6	10,0	11	11
281	500	525	11,4	12,0	18	18
282	210	300	7,0	10,0	9	12
317	440	493	8,9	10,0	10	11
Średnia dot. 4-7	Σ7857	Σ9981	6,3	8,0	7,6	9,6

Nadleśnictwo Pułusk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 100 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Polnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
114	300	444	7	10	7	11
145	420	596	7	10	7	10
171	150	666	2	10	3	12
172	50	374	1	10	1	11
184	400	772	5	10	6	11
198	250	302	8	10	10	12
199	90	363	2	10	3	14
214	450	479	9	10	10	11
215	100	549	2	10	2	12
231	416	437	10	10	11	11
246	410	422	10	10	11	11
247	330	315	10	10	13	12
Średnia dot. 4-7	Σ3366	Σ5719	6	10	7	12

Rejon nr 5:

1	2 (suma)	3 (suma)	4	5	6	7
N-ctwo Jabłonna	1959	1506	5,6	5,0	3,7	18,1
N-ctwo Płońsk	7857	9981	6,3	8,0	7,6	9,6
N-ctwo Pułusk	3366	5719	6	10	7	12
Średnia dot. 4-7	Σ13182	Σ17206	6	7,7	6,1	13,2

2.4.2. KUROPATWA (*Perdix perdix*)

Nadleśnictwo Jabłonna:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 100 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Polnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
274	30	208	0,7	5,0	0,6	4,2
275	0	164	0	5,0	0	3,1
277	20	261	0,4	5,0	0,2	3,1
294	0	293	0	5,0	0	3,3
295	20	230	0,4	5,0	0,3	3,8
296	150	350	2,1	5,0	1,7	4,2
Średnia dot. 4-7	Σ220	Σ1506	0,6	5,0	0,5	3,6

Nadleśnictwo Płońsk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 1000 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Polnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
175	20	194	0,5	5,0	1	7
176	90	211	2,1	5,0	2	5
185	70	269	1,3	5,0	2	8
186	140	199	3,5	5,0	4	6
200	30	267	0,6	5,0	1	7
201	100	335	1,5	5,0	3	9
202	15	169	0,4	5,0	0	5
203	146	255	2,9	5,0	3	5
204	180	367	2,5	5,0	3	5
216	80	270	1,5	5,0	2	6
217	56	321	0,9	5,0	1	6
218	200	202	6,5	6,5	7	7
219	80	164	2,4	5,0	3	5
220	80	281	1,4	5,0	1	5
232	100	209	2,4	5,0	3	7
233	15	151	0,5	5,0	1	9
248	45	231	1,0	5,0	1	6
249	50	290	0,9	5,0	1	5
250	60	274	1,1	5,0	1	5
259	50	260	1,0	5,0	1	7
260	120	266	2,3	5,0	3	6
278	60	150	2,0	5,0	2	6
279	90	190	2,4	5,0	3	6
280	50	234	1,1	5,0	1	6
281	80	219	1,8	5,0	3	8
282	22	150	0,7	5,0	1	6
317	50	247	1,0	5,0	1	6
Średnia dot. 4-7	Σ2079	Σ6375	1,7	5,0	2,0	6,2

Nadleśnictwo Pułtusk:

Numer obwodu	Liczebność		Zagęszczenie na 100 ha powierzchni			
	Aktualna	Docelowa	Ogólnej		Polnej	
			Aktualne	Docelowe	Aktualne	Docelowe
1	2	3	4	5	6	7
114	240	320	5,0	7,0	6,0	8,0
145	200	298	3,0	5,0	4,0	5,0
171	250	333	4,0	5,0	4,0	6,0
172	50	187	1,0	5,0	1,0	6,0
184	50	386	1,0	5,0	1,0	6,0
198	60	151	2,0	5,0	2,0	6,0
199	0	181	0	5,0	0	7,0
214	0	239	0	5,0	0	5,0
215	0	275	0	5,0	0	6,0
231	60	219	1,0	5,0	2,0	6,0
246	80	211	2,0	5,0	2,0	6,0
247	0	157	0	5,0	0	6,0
Średnia dot. 4-7	Σ990	Σ2957	2,0	5,0	2,0	6,0

Rejon nr 5:

1	2 (suma)	3 (suma)	4	5	6	7
N-ctwo Jabłonna	220	1506	0,6	5	0,5	3,6
N-ctwo Płońsk	2079	6375	1,7	5	2,0	6,2
N-ctwo Pułtusk	990	2957	2	5	2	6
Średnia dot. 4-7	Σ3289	Σ10838	1,4	5	1,5	5,2

2.5. STAN ZAGOSPODAROWANIA REJONU HODOWLANEGO

Nadleśnictwo Jabłonna:

Numer obwodu	Stan zagospodarowania rejonu hodowlanego, wg stanu na 1.04.2016 r.										
	Liczba i rodzaj urządzeń łowieckich związanych z prowadzeniem gospodarki łowieckiej [szt.]					Powierzchnia poletek łowieckich stanowiących żer na pniu [ha]	Powierzchnia łąk śródleśnych i przyleśnych dostępnych dla zwierzyny [ha]	Pasy zaporowe		Powierzchnia wód powierzchniowych	
	paśniki	ambony	woliery	lizawki	inne			łączna liczba [szt.]	łączna długość [km]	zbiorniki [ha]	rzeki [km]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
295	12	12	-	40	-	3,5	1,5	-	-	12	1
275	13	15	-	13	-	3	3	-	-	0,5	-
277	22	16	-	56	-	-	-	2	0,6	-	2
274	8	1	-	27	-	-	-	-	-	3	1
294	19	9	-	36	7	7,05	-	-	-	4	2
296	8	26	-	16	-	6,24	1,5	2	1,5	4,7	3
Razem	82	79	0	188	7	19,79	6	4	2,1	24,2	9

Nadleśnictwo Płońsk:

Numer obwodu	Stan zagospodarowania rejonu hodowlanego, wg stanu na 1.04.2016 r.										
	Liczba i rodzaj urządzeń łowieckich związanych z prowadzeniem gospodarki łowieckiej [szt.]					Powierzchnia poletek łowieckich stanowiących żer na pniu [ha]	Powierzchnia łąk śródleśnych i przyleśnych dostępnych dla zwierzyny [ha]	Pasy zaporowe		Powierzchnia wód powierzchniowych	
	paśniki	ambony	woliery	lizawki	inne			łączna liczba [szt.]	łączna długość [km]	zbiorniki [ha]	rzeki [km]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
260	15	15	0	35	0	0				2	7
278	4	5	0	4	17	0				0	1
216	8	4	1	13	0	0				2	3
185	10	10	0	30	0	2					
175	10	28	0	13	5	1.3		2	0.2		
186	3	11	0	10	0	0					
176	8	6	0	15	15	0					
200	5	26	0	10	0	1.7					
201	8	20	0	14	0	6.2					
202	5	2	0	5	9	0		1	0.05		
218	8	4	0	14	0	0					
203	7	13	1	14	0	0.2					
204	7	10	0	8	0	0.1					
232	12	6	0	12	0	1.5					
233	12	11	1	12	3	0					
217	4	20	0	2	10	1.0					
219	13	2	0	18	0	0					
220	11	3	1	14	0	0					
248	6	8	1	18	0	0.68					
249	9	13	0	16	10	0					
250	4	10	0	16	0	0.84					
279	5	12	0	5	12	0					
280	5	6	0	10	0	3					
281	9	7	0	7	0	2.34					
282	3	18	0	15	0						
317	5	6	0	10	0	3					
259	20	14	0	40	6	3.7	1.1				
Razem	196	276	5	340	81	9.3	0	3	0	4	11

Nadleśnictwo Pułtusk:

Numer obwodu	Stan zagospodarowania rejonu hodowlanego, wg stanu na 1.04.2016 r.										
	Liczba i rodzaj urządzeń łowieckich związanych z prowadzeniem gospodarki łowieckiej [szt.]					Powierzchnia poletek łowieckich stanowiących żer na pniu [ha]	Powierzchnia łąk śródleśnych i przyleśnych dostępnych dla zwierzyny [ha]	Pasy zaporowe		Powierzchnia wód powierzchniowych	
	paśniki	ambony	woliery	lizawki	inne			łączna liczba [szt.]	łączna długość [km]	zbiorniki [ha]	rzeki [km]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
171	9	20	0	30	0	2.50	0.50	1	0.3	0	27
172	5	5	0	10	0	0	0	0	0	0	15
198	10	11	1	20	0	0	0	0	0	0	5
199	6	15	0	20	0	0	0	0	0	0	6
184	3	8	0	10	1	0.3	0	0	0	0	15
214	8	6	0	16	0	0	0	0	0	0	23
215	4	7	0	6	0	0	0	0	0	0	23
246	4	14	1	0	0	5	0.9	0	0	0	17
247	9	18	0	18	0	0	0	0	0	0	5
231	5	11	0	10	9	0	0	0	0	0	4
114	7	8	0	24	0	0	0	0	0	0	2
145	7	11	0	22	0	0	0	0	0	0	12
Razem	77	134	2	186	10	7,8	1,4	1	0,3	0	154

Rejon nr 5:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
N-ctwo Jabłonna	82	79	0	188	7	19,79	6	4	2,1	24,2	9
N-ctwo Płońsk	196	276	5	340	81	9,3	0	3	0	4	11
N-ctwo Pułtusk	77	134	2	186	10	7,8	1,4	1	0,3	0	154
Ogółem	355	489	7	714	98	36,89	7,4	8	2,4	28,2	174

2.6. RODZAJE I OPIS ROZMIARU KŁUSOWNICTWA**Nadleśnictwo Jabłonna:**

Numer obwodu	Opis rodzaju i rozmiaru kłusownictwa
295	przypadki wnykarstwa oraz stosowania innych urządzeń kłusowniczych
275	pojedyncze przypadki wnykarstwa
277	przypadki kłusownictwa z bronią i wnykarstwa
274	pojedyncze przypadki wnykarstwa
294	pojedyncze przypadki wnykarstwa
296	przypadki wnykarstwa

Nadleśnictwo Płońsk:

Numer obwodu	Opis rodzaju i rozmiaru kłusownictwa
260	stwierdzone przypadki kłusujących psów i kotów
278	przypadki wnykarstwa oraz stosowania innych urządzeń kłusowniczych
216	przypadki wnykarstwa
259	przypadki wnykarstwa

Nadleśnictwo Pułtusk:

Numer obwodu	Opis rodzaju i rozmiaru kłusownictwa
114	
145	
171	
172	
184	
198	
199	
214	
215	
231	
246	
247	

2.7. ZADANIA W ZAKRESIE ZAGOSPODAROWANIA OBWODÓW ŁOWIECKICH NA OKRES OBOWIĄZYWANIA PLANU

Zwierzyna gruba:

1. Prowadzenie gospodarki łowieckiej w zakresie hodowli dzików zdominowane będzie w okresie obowiązywania planu kwestią zwalczania Afrykańskiego Pomoru Świń. Podstawowym działaniem będzie więc redukcja populacji dzików a następnie utrzymanie liczebności populacji na niskim poziomie. Aktualnie prowadzone działania mogą ulec zmianie w wyniku ustanawianych i wprowadzanych w życie nowych dokumentów prawnych (ustawy i rozporządzenia) regulujących zasady gospodarowania tym gatunkiem.
2. Prowadzenie gospodarki populacją jeleni powinno być nakierowane na utrzymanie gatunku w obwodach, których charakterystyka spełnia wymagania gatunku (obwody z dużymi kompleksami leśnymi, zapustami na gruntach prywatnych, dostępem do wody, udziałem upraw łąkarskich). W obwodach z małym udziałem powierzchni leśnej, stany docelowe tego gatunku zaplanowano na poziomie aktualnym. W tego typu obwodach jeleni będzie gatunkiem tolerowanym, ale nie należy dopuścić do dalszego wzrostu liczby osobników.
3. Szczególną uwagę należy zwrócić na właściwe gospodarowanie populacją saren. Podstawowe działania, które umożliwią właściwą gospodarkę populacją saren to:
 - zabezpieczenie w obwodach stałego dostępu do soli,
 - dokarmianie w okresie zimy karmą soczystą,
 - intensywny odstrzał lisów jako gatunku mającego podstawowy wpływ na ograniczenie przyrostu saren,
 - doprowadzenie do właściwego stosunku płci w populacji.

Zwierzyna drobna:

Stany zwierzyny drobnej w okresie ostatnich trzech dekad wykazywały stałą tendencję spadkową, dzisiaj można powiedzieć, że osiągnęły poziom ostrzegawczy dla dalszego istnienia. Taką sytuację należy tłumaczyć przede wszystkim niekorzystnym przekształceniem krajobrazu rolniczego, wprowadzaniem wielkołanowych upraw kukurydzy i rzepaku oraz

presją drapieżników (nie tylko lisów). Obecnie nauka i praktyka łowiecka nie odnajduje antidotum na obserwowane zjawisko. Zadaniem na kolejne lata jest utrzymanie kuropatwy i zająca w łowiskach polnych chociażby w minimalnej ilości, aby nie utracić ww. gatunków. W takim kontekście stany docelowe przedstawione w tabelach należy traktować jako życzeniowe ale jednocześnie prowadzić wszelkie działania jakie mogą ochronić i wzmocnić populację.

3. Literatura

1. Harmuszkiewicz J. Występowanie rysia eurazjatyckiego (*Lynx lynx*) w Puszczy Augustowskiej. *Sylwan* 155 (8): 572-578.
2. Jędrzejewska W., Jędrzejewski B. 2001. *Ekologia Zwierząt Drapieżnych Puszczy Białowieskiej*. PWN. Warszawa
3. Kamieniarz R., Panek M. 2011. Przebieg lęgów wsiedlonych kuropatw pochodzących z hodowli- badania radiotelemetryczne. *Sylwan* 155 (11): 778-783.
4. Krupka J., Dzieciotowski R., Fruziński B., Neugebauer Z., Pielowski Z., Pucek Z. 1989. *Łowiectwo*. PWRiL. Warszawa
5. Lipińska M. 2015. *Przyszłość Wilka w Polsce*. Senat Rzeczypospolitej Polskiej. Kancelaria Senatu. Materiały z konferencji zorganizowanej przez senacką Komisję Środowiska. Warszawa
6. *Łowiectwo w zrównoważonej gospodarce leśnej*. VII Sesja Zimowej Szkoły Leśnej. 2015. IBL. Proprint Usługi Poligraficzne. Sękocin Stary.
7. Miścicki S., Żurek Z. 2015. Monitoring uszkodzeń spowodowanych przez jeleniowate w młodych drzewostanach i odnowieniach Gorczańskiego Parku Narodowego. *Sylwan* 159 (6): 505-515.
8. Nasiadka P., Dziedzic R. 2014. *Podręcznik Najlepszych Praktyk Ochrony Kuropatwy i Zająca*. www.bestpractice-life.pl. CPKŚ.
9. Nasiadka P., Nawrocka M. 2014. Porównanie efektywności i różnych sposobów wsiedleń kuropatwy szarej (*Perdix perdix*) ze wskazaniem zasadności i adaptacji kuropatw do warunków naturalnych w wolerze adaptacyjnej „PERDIX” na terenie Nadleśnictwa Łochów. Praca zlecona przez DGLP umowa: OR-2717-34/11.
10. Nasiadka P., Skubis J., Wajdzik M. 2015. Bezpośrednie obserwacje zwierzyny jako element monitorowania dużych kopytnych na przykładzie łośi (*Alces alces* L.) w Kampinoskim Parku Narodowym. *Sylwan*. 159 (7): 565-578.
11. Okarma H. 2015. *Wilk*. Biblioteka przyrodniczo-łowiecka, tom 2. Wydawnictwo H₂O. Kraków
12. Okarma H., Tomek A. 2008. *Łowiectwo*. Wydawnictwo Edukacyjno-Naukowe H₂O. Kraków
13. Paślawski T. 1994. *Łowiectwo*. Oficyna Edytorska „Wydawnictwo Świat”. Warszawa

14. Popczyk B., Kniżewska W. 2016. Zarządzanie populacjami zwierząt. Łowiec polski sp. zo.o. Warszawa
15. Porozumienie w sprawie zasad dobrych praktyk, w zakresie stosowania metod służących do przeprowadzenia inwentaryzacji zwierzyny na potrzeby sporządzenia WŁPH i RPŁ na sezon 2016/2017 zawarte w dniu 16 lutego 2016 r.
16. Porozumienie zawarte w dniu 12 stycznia 2016 r. pomiędzy Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych a Przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego w sprawie współpracy Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Polskiego Związku Łowieckiego.
17. Rozporządzenie Ministra Środowiska, z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych (Dz.U. Nr 221 z 2007 r. poz. 1646).
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska, z dnia 17 grudnia 2014 r., zmieniające rozporządzenie w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych.
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska, z dnia 18 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych.
20. Studia i materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej. 2012. Obce gatunki w lasach. R.14. Zeszyt 33/4/2012.
21. Uchwała nr 14/2015 Naczelnej Rady Łowieckiej, z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia zasad selekcji populacyjnej i osobniczej zwierząt łownych w Polsce oraz zasad postępowania przy ocenie zgodności odstrzału.
22. Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz.U. z 2015 r. poz. 2168, z późn. zm.).
23. Zasady selekcji osobniczej i populacyjnej zwierząt łownych w Polsce oraz zasad postępowania przy ocenie prawidłowości odstrzału. Załącznik do uchwały NRŁ nr 57/2005 z dnia 22 lutego 2005 r.
24. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików (Dz. U z 2016 r. poz. 229).